

بسمه تعالی

نشانه‌های محتوا

مقدمه

بر اساس تعریف اتحادیه بین‌المللی مخابرات، اصطلاح محتوا، تمامی اطلاعات و داده‌های در دسترس در بسترها و خدمات دیجیتال را در برمی‌گیرد. بر اساس این تعریف، محتوای موجود در بسترهای پخش (broadcasting)، پیامک‌ها و برنامه‌های تلفن همراه، همچنین محتوای موجود در اینترنت، مصادیقی از محتوا هستند. اصطلاح محتوای برخط، به محتوای موجود در اینترنت، از جمله صفحات وب، محتوای بسترهای رسانه‌های اجتماعی، متن، صوت، ویدیو و سایر مطالب قابل انتقال اشاره دارد.

برای محتوای بومی تعریفی که توافق عمومی در رابطه با آن وجود داشته باشد، وجود ندارد. یونسکو و OECD محتوای بومی را تمامی محتوای دیجیتالی فرض می‌کنند که زبان کاربر آن با زبان تولیدکننده آن یکی باشد. اتحادیه بین‌المللی مخابرات محتوای منتشرشده بر روی ccTLD (country code top level domain) یا gTLD (generic Top Level Domain) و IDN (Internationalized Domain Name) را به‌عنوان پروکسی تولید محتوا در هر کشور می‌دانند که شاید این نزدیک‌ترین نشانگر به نیاز سیاست‌گذار باشد؛ اما این روش، بیشتر به محتوای جهانی توجه دارد تا محتوای بومی. به‌عنوان مثال، ویدئویی که توسط توزیع‌کننده برخط داخلی یا جمع‌کنندگان محتوا و محتوای داخلی که به بسترهای رسانه اجتماعی مانند فیس‌بوک، توییتر و یوتیوب فرستاده می‌شوند، در نظر گرفته نمی‌شود.

نشانه‌های پیشنهادی برای محتوا

به‌منظور اندازه‌گیری محتوا باید زنجیره ارزش محتوا را تعریف کنیم. این زنجیره ارزش شامل، فرآیندهای تولید محتوا، میزبانی محتوا، انتشار محتوا و استفاده از محتوا می‌گردد. سیاست‌گذار در سیاست‌های کلان فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور به تولید محتوای داخلی اشاره دارد. در تدوین نشانگرها، این فرض می‌شود که منظور از محتوا، محتوای برخط مانند صفحات وب، خبر، بازی، محتوای بسترهای رسانه‌های اجتماعی، متن، صوت، ویدیو و بازی است.

نشانه‌هایی که تولید محتوا در کشور را اندازه می‌گیرند، به شرح زیر پیشنهاد می‌گردند:

ردیف	عنوان شاخص	واحد	دستگاه مسئول	نحوه احصا	وضع موجود	دوره بروز رسانی	مرجع ملی یا بین‌المللی شاخص
۱	نسبت آثار الکترونیکی رسمی چاپ و نشر شده به تفکیک نوع اثر	درصد	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	ثبتی	* عملکرد	یک‌ساله	
۲	نسبت وبگاه‌هایی که از زبان فارسی استفاده می‌کنند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	ثبتی	۱.۲	سه‌ماهه	http://w3techs.com
۳	سهم مقالات فارسی در ویکی‌پدیا به کل مقالات (این نشانگر، معرف تولید محتوا توسط کاربر به زبان فارسی است.)	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	ثبتی	۱.۲۵	سه‌ماهه	WSIS Targets ویکی‌پدیا
۴	تعداد ثبت‌نام دامنه برای هر ccTLD، gTLD و IDN به ازای هر نفر جمعیت	دامنه به نفر	سازمان فناوری اطلاعات ایران	ثبتی	۱۶۶.۱ به ازای ccTLD ۱۰۴.۹ به ازای کل ثبت‌نام‌ها	یک‌ساله	WSIS Targets
۵	تعداد نام دامنه ثبت‌شده .ir	تعداد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	ثبتی	۷۷۶،۱۷۹	سه‌ماهه	ایرنیک
۶	تعداد بازی‌های رایانه‌ای تولیدشده	بازی	بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای	ثبتی	۸۸ (مجموع بازی‌های ایرانی برای سال‌های ۹۲، ۹۳ و ۹۴)	یک‌ساله	

ردیف	عنوان شاخص	واحد	دستگاه مسئول	نحوه احصا	وضع موجود	دوره بروز رسانی	مرجع ملی یا بین‌المللی شاخص
۷	تعداد خبرهای منتشر شده در داخل کشور در اینترنت	خبر	نهادهای تولید خبر	ثبتي	*در مرحله استعلام	یک‌ساله	
۸	نسبت اسنادی در آرشیوهای ملی که دیجیتالی شده‌اند.	درصد	سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران	ثبتي	۴.۲	یک‌ساله	WSIS Targets
۹	نسبت اسناد دیجیتالی شده‌ای که به شکل عمومی برخط در دسترس هستند.	درصد	سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران	ثبتي	۷.۵	یک‌ساله	WSIS Targets

عملکرد نسبت آثار الکترونیکی رسمی چاپ و نشر شده به تفکیک نوع اثر:

شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران													
ردیف	گزارش	واحد	عملکرد تا پایان				اسفند ۹۳						
			خرداد ۹۴		شهریور ۹۴		آذر ۹۴						
۱	نسبت آثار الکترونیکی چاپ و نشر شده به تفکیک نوع اثر	تعداد	درصد	مجاز انتشار آثار دیجیتال		۲۳۸۴	۱۰۰	۸۳۸	۳۳.۳	۹۰۱	۳۵.۸	۷۷۷	۳۰.۹
				میتنی بر حامل		۱۷۰۹	۱۰۰	۴۸۱	۳۷.۰	۳۷۸	۲۹.۱	۴۴۱	۲۳.۹
				مجاز تکثیر میتنی بر حامل		۳۱۶	۱۰۰	۱۵۵	۷۴.۵	۲۶	۱۲.۵	۲۷	۱۳.۰
				گواهی ثبت میتنی بر حامل				۶۱	۶۴.۹	۲۳	۳۵.۱	۰.۰	
				رسانه‌های برخط				۹۱۵	۲۱.۷	۱۴۳۲	۳۴.۰	۱۸۶۴	۴۴.۳
	رسانه‌های همراه و هوشمند												

نشانگرهای مصرف محتوا

در زنجیره ارزش محتوا، می‌توان نشانگرهایی را برای اندازه‌گیری میزان مصرف محتوا پیشنهاد داد. این نشانگرها عبارتند از:

ردیف	عنوان شاخص	واحد	دستگاه مسئول	نحوه احصا	دوره بروز رسانی	وضع موجود (آمارگیری سال ۹۲)	مرجع ملی یا بین‌المللی شاخص
۱	درصد کاربران اینترنت که اخبار را به شکل برخط می‌خوانند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۲۹	EU DESI
۲	درصد کاربران اینترنت که موسیقی را به شکل برخط گوش می‌کنند یا موسیقی دانلود می‌کنند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۴۱	EU DESI
۳	درصد کاربران اینترنت که ویدیو را به شکل برخط به مشاهده می‌کنند یا ویدیو دانلود می‌کنند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۴۱	EU DESI
۴	درصد کاربران اینترنت که به شکل برخط بازی می‌کنند یا بازی دانلود می‌کنند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۴۱	EU DESI
۵	درصد کاربران اینترنت که در سه ماه گذشته محتوا (متن، موسیقی، ویدیو، تصویر و غیره) را برای اشتراک با دیگران در هر وبگاهی قرار داده‌اند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۷	EU DESI
۶	درصد خانوارهایی که مشترک Video on Demand هستند.	درصد	سازمان فناوری اطلاعات ایران	آمارگیری	سالانه	۰	EU DESI

عملکرد این نشانگرها از طرح آمارگیری دسترسی خانوارها و استفاده افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات سال ۹۲ احصاء شده است. این طرح در سال ۹۴ مجدداً اجرا گردیده و هم‌اکنون در مرحله استخراج عملکردها است.

با توجه به برنامه ابلاغی و در نظر گرفتن ده برابر کردن محتوای یک برنامه ده ساله شاخص‌های ذکر شده به صورت ذیل هدف‌گذاری می‌شوند:

ردیف	عنوان شاخص	فرمول محاسبه	وضع موجود	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	مرجع آماری
۱	نسبت آثار الکترونیکی رسمی چاپ و نشر شده	تعداد رسانه های برخط	۹۴	۱۸۸	۲۷۲	۳۵۵	۴۳۹	۵۲۲	۶۰۶	۶۸۹	۷۷۳	۸۵۶	۹۴۰	
۲	نسبت وبگاه‌هایی که از زبان فارسی استفاده می‌کنند.	درصد	۱.۲	۲.۴	۳.۵	۴.۵	۵.۶	۶.۷	۷.۷	۸.۸	۹.۹	۱۰.۹	۱۲	http://w3techs.com
۳	سهم مقالات فارسی در ویکی‌پدیا به کل مقالات	درصد	۱.۲۵	۲.۵	۳.۶	۴.۷	۵.۸	۶.۹	۸.۱	۹.۲	۱۰.۳	۱۱.۴	۱۲.۵	ویکی‌پدیا
۴	تعداد ثبت‌نام دامنه برای هر ccTLD، gTLD و IDN به ازای هر نفر جمعیت ^۱	دامنه به نفر	۱۶۶.۱ به ازای ccTLD	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	WSIS Targets
۵	تعداد نام دامنه ثبت‌شده .ir	تعداد	۷۷۶۱۷۹	۱۵۵۳۳۵۸	۲۳۴۳۲۹۵	۲۹۳۲۲۳۲	۳۶۲۳۱۶۹	۴۳۱۲۱۰۶	۵۰۳۰۳۳	۵۶۹۱۹۷۹	۶۳۸۱۹۱۶	۷۰۷۱۸۵۳	۷۷۶۱۷۹۰	ایرنیک
۶	تعداد بازی‌های رایانه‌ای تولیدشده	تعداد بازی های ایرانی	۸۸	۱۷۶	۲۵۴	۳۳۲	۴۱۱	۴۸۹	۵۶۷	۶۴۵	۷۲۴	۸۰۲	۸۸۰	بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای
۷	تعداد خبرهای منتشرشده در داخل کشور در اینترنت ^۲	خبر	#در مرحله اعلام	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
۸	نسبت اسنادی در آرشیوهای ملی که دیجیتالی شده‌اند.	درصد	۴.۲	۸.۴	۱۲.۱	۱۵.۹	۱۹.۶	۲۳.۳	۲۷.۱	۳۰.۸	۳۴.۵	۳۸.۳	۴۲	WSIS Targets
۹	نسبت اسناد دیجیتالی شده‌ای که به شکل عمومی برخط در دسترس هستند.	درصد	۷.۵	۱۵	۲۱.۷	۲۸.۳	۳۵.۰	۴۱.۷	۴۸.۳	۵۵.۰	۶۱.۷	۶۸.۳	۷۵	WSIS Targets

^۱ برنامه‌ای برای این شاخص در نظر گرفته نشده است.

^۲ عملکرد این شاخص احصا نشده است و در آینده این شاخص پایش خواهد شد.

